

Veřejná ochránkyně práv
Mgr. Anna Šabatová, Ph.D.

V Brně dne 16. prosince 2015
Sp. zn.: 7/2013/NZ/AHD
Sp. zn.: 34/2015/SZD/AHD
Sp. zn.: 36/2015/SZD/AHD

Vaše č. j.: 2015/59026-222/1

Vážená paní ministryně,

dopisem ze dne 26. listopadu tohoto roku jste reagovala na má systémová doporučení vycházející ze systematických návštěv domovů pro seniory a domovů se zvláštním režimem. Adresovala jsem Vám je dopisem z 29. září 2015, pro usnadnění uvádím jejich přehled:

- (1) **Doporučuji, aby ministerstvo doplnilo stávající Doporučený postup pro používání opatření omezujících pohyb osob. Praxe vyžaduje podrobnější pojednání o tématu užití léků (stávající bod 5.3).** Zejména doporučuji vysvětlit, kdy nepravidelně ordinovaná tlumící medikace představuje opatření omezující pohyb osob, a objasnit, že dopředu daný předpis lékaře tohoto léku automaticky neznamená, že o opatření omezující pohyb osob nejde. Součástí by mohl být i demonstrativní seznam léků, které mají potenciál omezit člověka v pohybu.
- (2) **Doporučuji, aby ministerstvo metodicky usměrnilo postup inspekce.** Navrhuji vyjasnit, kdy nepravidelně podávaná medikace představuje opatření omezující pohyb osob, případně vytvořit pomůcku ve formě seznamu léků, které mají potenciál v pohybu omezit a na jejichž používání je zapotřebí se při kontrole zaměřit. Vysvětlit, jaké náležitosti by měla dopředu daná ordinace lékařem splňovat, aby při její realizaci nešlo o opatření omezující pohyb osob, resp. objasnit, že lékař předpisem léku podávaným nepravidelně v budoucnu nemůže vyloučit, že aplikace léku bude představovat opatření omezující pohyb. Poskytnout vodítko, jak postupovat při zjišťování skutkového stavu v kontrolovaném zařízení.
- (3) **Doporučuji, aby ministerstvo učinilo kroky k definování personálních a materiálně-technických standardů poskytování pobytových sociálních služeb prováděcím právním předpisem, s účinností k 1. 1. 2017.** Doporučuji tedy připravit novelizaci zákona o sociálních službách potřebnou k vložení zmocnění pro vydání prováděcího právního předpisu a samotný prováděcí právní předpis tak, aby mohly nabýt účinnosti k uvedenému datu. V rámci personálního standardu doporučuji stanovit nejen standard počtu pracovníků na určitý počet klientů, ale i standard odbornosti a struktury pracovníků tak, aby odpovídaly potřebám konkrétní cílové skupiny. V rámci materiálně-technického standardu stanovit i podrobnosti typu dostupnosti, úpravy a počtu sociálního zařízení (toalety, umývadla, koupelny) s ohledem na specifické potřeby osob spadajících do cílové skupiny, kapacitu zařízení a potřebu zajištění soukromí klientů na toaletě a při hygieně.
- (4) **Doporučuji připravit, v součinnosti s Ministerstvem zdravotnictví, řešení financování zdravotní péče poskytované klientovi pobytového zařízení sociálních služeb, účinné od 1. 1. 2017.** Navrhuji, aby vycházelo

z objektivního posouzení zdravotního stavu a potřeb klienta, přičemž lze použít podobný způsob, jaký se skrze lůžkoden a kategorizaci pacienta uplatňuje v léčebnách dlouhodobě nemocných. Dávám k úvaze zavést paušální částku k úhradě ošetrovatelské a rehabilitační péče nezávislou na indikaci jednotlivých úkonů lékařem. Pozn.: Toto doporučení adresuji rovněž Ministerstvu zdravotnictví.

- (5) **Doporučuji poskytnout Ministerstvu zdravotnictví potřebnou součinnost pro přípravu Plánu Alzheimer.** Pozn.: Na Ministerstvo zdravotnictví se obracím s doporučením, aby plán vypracovalo.

Doporučení 1 a 2 představují realizaci mého zvláštního oprávnění doporučit vydání, změnu nebo zrušení právního nebo vnitřního předpisu (§ 22 odst. 1 zákona o veřejném ochránci práv). Zákon stanoví, že jestliže úřad, jehož působnosti se doporučení týká, neučiní dostatečná opatření, ochránce vyrozumí nadřízený úřad (vládu) a může o svých zjištěních informovat veřejnost. Obávám se, že z Vašeho vyjádření nemohu učinit závěr o dostatečnosti přijatých opatření. Neobsahuje žádné vyjádření k doporučení 2 a k prvnímu doporučení pouze podmíněný příslib. Pokud k jeho realizaci je zapotřebí spolupráce s Ministerstvem zdravotnictví, předpokládám, že si ji Ministerstvo práce a sociálních věcí zajistí. Metodické vedení na úseku sociálních služeb, konkrétně v oblasti opatření omezujících pohyb, je zapotřebí a v mé zprávě i dopisu naleznete konkrétní informace, kde chybí. **Žádám Vás o dodatečné vyjádření k doporučení 1 a 2.**

Doporučení 3 - 5 opírám o § 21a odst. 4 zákona o veřejném ochránci práv. Přijímám Vaše vyjádření k doporučení 3 – děkuji ze zprávu o načasování Vašich prací na změně zákona. Jejich postup budu sledovat, stejně jako přípravu prováděcího předpisu, jehož vydání je vlastně jádrem mého doporučení. K doporučení 5 nemám nyní žádné poznámky, neboť příprava národního akčního plánu pokračuje. Vaše vyjádření k doporučení 4 je velmi stručné a neumožňuje mi tedy zhodnotit ani jeho akceptaci, ani jeho naplnění. Zároveň je vyjádření poněkud nejasné – hovoří o změnovém zákonu, a to obecně k sociálně-zdravotnímu pomezí, bez vztahu k problému, na který cílí mé doporučení (úhrady za zdravotní péči poskytovanou v zařízení sociálních služeb); u práce na změnovém zákonu hovoří o termínu předložení, když já jsem navrhovala termín účinnosti. **Žádám Vás proto rovněž o dodatečné, konkrétnější vyjádření.**

Vaše dodatečné vyjádření budu očekávat do 30 dnů od obdržení tohoto dopisu.

S pozdravem

Mgr. Anna Š a b a t o v á , Ph.D., v. r.
(dopis je opatřen elektronickým podpisem)

Vážená paní
Mgr. Michaela Marksová
ministřyně
Ministerstvo práce a sociálních věcí
Na Poříčnickém právu 1/376
128 01 Praha 2